

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-224

09.02.2018

Міністру освіти і науки України

ГРИНЕВИЧ Л.М.

Шановна Ліліє Михайлівно!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Павленка Ю. О., оголошений на засіданні Верховної Ради України 9 лютого 2018 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 4 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ
01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5

8 лютого 2018 р.
№ 183/2.2-15

Міністру освіти і науки України

Л.М.ГРИНЕВИЧ

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

*Про відсутність співпраці освітян з
батьківською громадськістю в процесі
запровадження інклюзивної освіти*

Шановна Ліліє Михайлівно!

Проголошені принципи інклюзивної освіти такі, як повага та сприйняття індивідуальних особливостей дітей, дотримання найкращих інтересів дитини, недопущення дискримінації та порушення прав дитини, конфіденційність, доступність освітніх послуг з раннього віку, міжвідомча співпраця тощо вимагають ґрунтовної діяльності на місцях і, в першу чергу, взаємодії з учасниками освітнього процесу. Чи не найбільше з дітьми та їх батьками.

Звернення до мене, як народного депутата України, свідчать, що у Житомирській області така співпраця з дітьми та їх сім'ями не налагоджена і, фактично, сформовано протиставлення інклюзивної освіти і виконання батьками своїх функцій щодо виховання дитини. Причин тому багато, та найперша полягає в тому, що органи освіти області надають перевагу адмініструванню, а не формуванню прийняття батьківською спільнотою мети та завдань інклюзивної освіти. Як наслідок, в області не напрацьовано перспектив з реалізації **кожною** дитиною своїх прав у процесах інклюзії, деінституалізації в умовах децентралізації влади, що посилює несприйняття громадою ідей інклюзивної освіти і стає причиною протестів батьків.

У Житомирській області діють 25 закладів інтернатного типу, у тому числі 17 освітніх закладів, ще 8 перебувають у компетенції Мінсоцполітики і МОЗ. Три спеціалізованих школи-інтернати територіально розміщуються у м. Житомирі та підпорядковані Житомирській обласній раді: Комунальний навчальний заклад «Житомирська спеціалізована загальноосвітня школа-інтернат» (для дітей з вадами розумового розвитку), Комунальний навчальний заклад «Житомирська спеціалізована загальноосвітня школа-інтернат I-III ст. №1» (для дітей з вадами зору), Комунальний навчальний заклад «Житомирська спеціалізована загальноосвітня школа-інтернат I-III ст. №2» (для дітей з вадами слуху).

Для дітей, які навчаються у інтернатних закладах і мають особливі освітні потреби, реалізація права навчатися в умовах інклюзивної освіти ускладнюється ще й перспективою їх деінституалізації, що обумовлює зміну не тільки особливостей та учасників навчального процесу, а й зміною найближчого оточення, повернення в сімейну атмосферу та організацію ефективного шкільного та позашкільного простору. Така перспектива і її ризики, у разі відсутності фахової підтримки, скоріше лякає сім'ю і дитину, ніж створює позитивну перспективу розвитку дитини. Все це вимагає від освітян фахової і персоніфікованої роз'яснювальної роботи, уникання будь-якого механічного підходу до досягнення поставленої мети, індивідуальну роботу з кожною родиною.

Натомість, в області та обласному центрі вже майже рік нарастають активні процеси супротиву інклюзивній освіті, деінституалізації, створенню інклюзивного ресурсного центру тощо. Громада міста і області сприймає зрушення у системі інклюзивної освіти як діяльність з закриття інтернатних закладів без жодних заходів забезпечення прав дитини. Батьки учнів та педагоги спеціалізованих шкіл занепокоєні такою перспективою і неодноразово зверталися до керівництва області і держави з проханням, насамперед, уважно вивчити усі обставини щодо можливості особливих дітей навчатися за програмами інклюзивної освіти у звичайних школах, у яких не створено необхідних умов для таких учнів, в тому числі відсутні методичні та методологічні розробки, а також немає відповідних фахівців-педагогів. Батьки й вчителі вдавалися навіть до протестних акцій під стінами обласної державної адміністрації.

У серпні 2017-го року, всупереч положенням Наказу МОН України від 09.12.2010 р. №1224, яким затверджено Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими потребами у загальноосвітніх навчальних закладах, зі спеціалізованих шкіл-інтернатів до Житомирського міського НВК №38 без підготовки переведено п'ятьох дітей з вадами зору, а Житомирська ЗОШ №14 приймає на навчання дітей з вадами розумового розвитку. Положенням передбачається, що рішення про створення спеціальних класів приймається засновниками (власниками) загальноосвітніх навчальних закладів за наявності відповідного контингенту учнів, навчально-матеріальної бази, кадрового забезпечення та погодження з відповідним органом управління освіти та органом

державної санітарно-епідеміологічної служби. Такого рішення сесія Житомирської міської ради не приймала.

Вже у жовтні 2017 року, батьки, посилаючись на нормативно-правову базу про організацію навчально-виховного процесу у спеціалізованих класах для дітей з вадами зору, звернулися зі скаргами на невідповідність вимогам умов навчання і виховання у НВК №38.

Не дивлячись на звернення міської ради до керівництва області, яке прийняли на сесії та направили ще у вересні, з проханням передати місту частину спеціального навчального і медичного обладнання, що перебуває на балансі у спеціалізованому закладі, по цей час відповіді не отримано. Діти не забезпечені книгами з шрифтом Брайля, спеціальними лупами і освітленням, комп'ютерними програми звукового перекладу, обладнанням для корекції зору тощо. Аналогічна ситуація і з переведенням дітей з вадами розумового розвитку на навчання до міської ЗОШ №14. Крім того, кошти державної субвенції у розмірі 130 тис. грн. на дитину, до бюджету громади міста Житомир не передано, хоча діти навчаються у міському закладі вже понад 4 місяці.

За таких умов, марно сподіватися на високу якість процесу інклюзивного навчання для конкретних дітей, як це передбачено Законом України «Про загальну середню освіту», порядком організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів зі змінами від 9 серпня 2017 року. Неможливо в таких умовах розробити та реалізувати індивідуальні програми розвитку дітей, а тим більше об'єктивно оцінювати наявний рівень знань і вмінь учня, динаміку його розвитку. Крім того, виключення власника закладу, у даному випадку Житомирської міської ради, з процесу прийняття рішень, які належать до його компетенції, унеможливорює і його відповідальність за забезпечення прав дитини та її батьків.

З подібними питаннями надходять звернення і від батьків дітей, які навчаються у інших інтернатних закладах для дітей з особливими освітніми потребами, засновником яких є Житомирська обласна рада, наприклад Коростишівської спеціалізованої школи-інтернат.

Вважаю за необхідне звернути увагу на поширення в Україні протидії запровадженню інклюзивної освіти через несприйняття батьківською громадою ідеї навчання їх дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх закладах. Не знаходить підтримки серед батьків і надлишкове адміністрування процесу впровадження інклюзивної освіти, та відсутність співпраці в інтересах дитини працівників освіти та соціальних служб у процесі здійснення деінституалізації дітей з особливими освітніми потребами.

Прошу надати інформацію про рекомендації Міністерства освіти і науки місцевим органам виконавчої влади з питань співпраці освітян з батьківською

громадськістю та батьками дітей, які мають особливі освітні потреби. А також щодо посилення роз'яснювальної та правозахисної складової задля дотримання освітянами принципів інклюзивної освіти, перш за все дотримання найкращих інтересів дитини, недопущення дискримінації та порушення прав дитини.

З повагою

**Народний депутат України,
Голова Міжфракційного депутатського
об'єднання «Захист прав дитини-
пріоритет держави»**

Юрій ПАВЛЕНКО
(посв. № 183)